

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72416558-610-E.791195

Konu : Soru Önergeleri

7/11551 GK.125
7/12212 GK.143
7/14468, 7/14666, 7/1525
26.09.2019
7/15691 - 7/15694
7/15695, 7/15702

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

- İlgi : a) 30.05.2019 tarihli ve 43452547-120.07/E.469014 sayılı yazınız.
b) 17.06.2019 tarihli ve 43452547-120.07/E. 489227 sayılı yazınız.
c) 16.07.2019 tarihli ve 43452547-120.07/E. 503123 sayılı yazınız.
ç) 17.07.2019 tarihli ve 43452547-120.07/E.504440 sayılı yazınız.
d) 01.08.2019 tarihli ve 43452547-120.07/E.509403 sayılı yazınız.
e) 01.08.2019 tarihli ve 43452547-120.07/E.512133 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde yer alan yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımızca hazırlanan cevaplar ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Nuri ERSOY
Bakan

Ek : Liste ve Cevaplar (17 sayfa)

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

**GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF.DR. MAHMUT TOĞRUL'UN 7/14666
ESAS SAYILI SORU ÖNERGESİNE BAKANLIĞIMIZCA HAZIRLANAN CEVAP**

Septimius Severus köprüsü Karasu çayı üzerine kurulu olup restorasyon öncesi durumu 2 ayak ve bir kemerden oluşmaktaydı. Yapılan araştırma kazısı sonucu diğer ayakların temeline ulaşıp, köprünün 5 ayak üzerine kurulu olduğu anlaşılmıştır. Restorasyonda ise evrensel koruma ilkeleri doğrultusunda köprünün tümüne yönelik bir bilgi ve belge olmadığından, köprünün tamamlanması tercih edilmeyip mevcut kalıntıların korunmasına yönelik bir düzenleme yapılmıştır. Bu kapsamda açığa çıkan 3 adet ayak temellerinin yerini belirtmek üzere bu bölümlerde kısmi tamamlama yapılmıştır. Ayrıca mevcut ayakların suyun akışına bağlı olarak yıkılma tehlikesine karşı diğer birçok köprülerde de olduğu üzere 2 adet selyaran eklenmiştir. Mevcut ayaklar ve kemerde de temizlik, sağlamlaştırma ve diğer onarımlar yapılmıştır. Bu kapsamda gerek kemer taşlarında gerek tempan duvarlarda statik açıdan tehlike arz eden çürümüş ve erimiş taşların yenilendiği görülmüştür. (Proje dışı değiştirilen taşlar). Ayrıca yeni eklenen taşların uygulamacı tarafından yakın bölgedeki bir taş ocağından sağlandığı bilgisi alınmıştır. Restorasyon sonrası alandan çıkan büyük boyutlu taşların ise mevcuttaki onarımı yapılan ayaklara ait olmadığı, köprünün diğer bölümlerinde kullanılan zemin taşları olabileceği olasılığı bulunmakla beraber, bu taşların mevcut ayak ve kemerde kullanılmasının hem restorasyon dönemi farklılığını belirtmede hem de statik açıdan oluşabilecek tehlikenin kestirilememesi yönünden uygun değildir. Aynı şekilde alanda çıkan silindirik sütun parçaları ve sütun başlıklarının söz konusu restorasyon çalışması kapsamında değerlendirilemeyeceği ve apayrı bir çalışma ile projeye dahil edilmesi gerekmektedir.

Septimus Severus Köprüsüne yönelik olarak Karayolları Bölge Müdürlüğünün 07.09.2015 tarihinde ihale yaptığı ve bu tarihte herhangi bir onaylı restorasyon projesinin bulunmadığı ifade edilmektedir. Oysa Gaziantep Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 29.01.2015 tarih ve 1050 sayılı kararı ile onaylanmış bir restorasyon projesi bulunmaktadır. Çalışmalara başladıktan sonra bulunan veriler doğrultusunda 19.10.2016 tarih ve 1896 sayılı kurul kararı ile revize restorasyon projesi de onaylanmıştır.

Gaziantep Koruma Bölge Kurulunun 25.07.2013 tarih ve 638 sayılı kararı ile; '...Taşınmaz kültür varlığı olarak tescilli Septimius Severus (Kırıkköprü) Köprüsü' nün ve Kesikköprü (Sultan Murat Köprüsü)' nün Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon Uygulama Projelerinin temini işi kapsamında restitüsyon araştırmalarına kaynak oluşturulması ve restorasyon uygulama projelerinin hazırlanması amacıyla malzeme analizlerinin yapılabilmesi için yapı mahiyetine zarar vermeyecek şekilde azami miktarda taş, harç vb. yapı malzemelerine ait numunelerin alınmasının ve sondaj kazısının Müzesi denetiminde yapılmasının uygun olduğuna karar verilmiştir.

Karar içeriğinden de anlaşılacağı üzere restorasyon projesinin uygun bulunmadığına veya Kurul olarak bir itiraza ilişkin herhangi bir husus bulunmamaktadır.

Karayolları Genel Müdürlüğü, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 03.05.2006 tarih ve 716 sayılı ilke kararının "...mimari ve tarihi değerleri olan köprülerin tadilat tamirat ve esaslı onarımlarının koruma bölge kurulu kararı alındıktan sonra Karayolları Genel Müdürlüğünce yapılmasının sağlanmasına..." hükmü doğrultusunda çalışmalar yapabilmekte olup, 15.07.2018 tarih ve 4 sayılı "Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi"nin Karayolları Genel Müdürlüğünün "Görev ve Yetkilerini" tanımlayan 211nci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendiyle de "Tarihi köprülerin bakım ve onarımını yapmak veya yaptırmak" görevi Karayolları Genel Müdürlüğüne verilmiştir

Yapılan restorasyon çalışmaları Gaziantep Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 29.01.2015 tarih ve 1050 sayılı kararı ile onaylanan restorasyon ile 19.10.2016 tarih ve 1896 sayılı kararı ile onaylanan revize restorasyon projesine göre yapılmıştır. Söz konusu Septimus Severus köprüsünde fayanslanmış bir şekilde herhangi bir onarım görülmemiştir. Restorasyonun kesme taşlar kullanılarak yapıldığı görülmektedir. Yüzlerce asır öncesinde yine kesme taşlarla yapılan bu köprünün günümüzde kullanılan kesme taşlarla aynı renk ve dokuyu yakalamasının mümkün olamayacağı da ayrıca bir gerçektir.

Septimus Severus Köprüsü Adana Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 26.10.1995 tarih ve 2262 sayılı kararı ile korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

Yapılan restorasyon çalışmaları Gaziantep Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 29.01.2015 tarih ve 1050 sayılı kararı ile onaylanan restorasyon ile 19.10.2016 tarih ve 1896 sayılı kararı ile onaylanan revize restorasyon projesine göre yapılmıştır

Karayolları Genel Müdürlüğü, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 03.05.2006 tarih ve 716 sayılı ilke kararının "...mimari ve tarihi değerleri olan köprülerin tadilat tamirat ve esaslı onarımlarının koruma bölge kurulu kararı alındıktan sonra Karayolları Genel Müdürlüğünce yapılmasının sağlanmasına..." hükmü doğrultusunda çalışmalar yapabilmekte olup, 15.07.2018 tarih ve 4 sayılı "Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi"nin Karayolları Genel Müdürlüğünün "Görev ve Yetkilerini" tanımlayan 211nci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendiyle de "Tarihi köprülerin bakım ve onarımını yapmak veya yaptırmak" görevi Karayolları Genel Müdürlüğüne verilmiştir

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 03.05.2006 tarih ve 716 sayılı ilke kararı doğrultusunda ilgili kurumlara herhangi bir görev atfedilmemiştir.

Septimus Severus köprüsü korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmiş ve arkeolojik alan olarak çevresinde herhangi bir alan belirlenmemiştir.

Gaziantep Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü tarafından gerekli incelemeler yapılmıştır. Yapılan restorasyon çalışmalarının Kurulun 29.01.2015 tarih ve 1050 sayılı kararı ile onaylanan restorasyon ve 19.10.2016 tarih ve 1896 sayılı kararı ile onaylanan revize restorasyon projesine göre yapıldığı, çalışmalar sırasında gerekliliklerden kaynaklandığı düşünülen bazı taşların yenileri ile değiştirilmesi dışında onaylı restorasyon projelerinden farklı bir işlem olmadığı tespit edilmiştir.

Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 29.03.2017 tarihli ve 715 sayılı kararı ile Gaziantep Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 19.10.2016 tarih ve 1896 sayılı kararının geçerli olduğuna karar verilmiş olup, restorasyon projesine yönelik herhangi bir talep yada başka bir husus bulunmamaktadır. Köprüye ait olduğu ifade edilen blokların korunmasına yönelik ise ilgililerle yapılan şifahi görüşmeler sonucunda çalışmalar tamamlandıktan sonra, uygulamada kullanılıp kullanılmaması durumuna göre değerlendirileceği ifade edilmiş, ayrıca Müze Müdürlüğüne de yerinde incelemelerin yapıldığı yetkililerince ifade edilmiştir.

Gaziantep Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü olarak gerekli incelemeler yapılmıştır. Yapılan restorasyon çalışmalarının Kurulun 29.01.2015 tarih ve 1050 sayılı kararı ile onaylanan restorasyon ve 19.10.2016 tarih ve 1896 sayılı kararı ile onaylanan revize restorasyon projesine göre yapıldığı, çalışmalar sırasında gerekliliklerden kaynaklandığı düşünülen bazı taşların yenileri ile değiştirilmesi dışında onaylı restorasyon projelerinden farklı bir işlem olmadığı tespit edilmiştir. Koruma Kurulunca köprüden çıkan taşların Müze Müdürlüğüne gönderilmesi hususunda herhangi bir karar alınmamıştır.

Koruma Bölge Kurulunun 29.01.2015 tarih ve 1050 sayılı kararında iki kuruma birlikte denetim görevinin verildiği, bu hususun sehven olduğu, iki kuruma verilen böyle bir yetkinin yetki karmaşasına yol açacağı aşıkardır. Ayrıca yukarıda zikredilen Koruma Yüksek Kurulun 03.05.2006 tarih ve 716 sayılı ilke kararında da bu konuda kimin yetkili olduğu belirtilmektedir.

